

Katowice, 7 marca 2023

RECENZJA

**rozprawy doktorskiej Pani mgr Magdaleny Wierzbik-Strońskiej
Akademia Śląska**

zatytułowanej:

***„Analiza interwencji przeprowadzonych przez Wojewódzki Zespół Pogotowia Ratunkowego
w Katowicach w 2018 roku”***

Klinika
Chorób Wewnętrznych
i Farmakologii
Klinicznej Katedry
Farmakologii

40-752 Katowice,
ul. Medyków 18
www.sum.edu.pl

SEKRETARIAT KATEDRY
tel.: +48 32 252 39 02
fax: +48 32 288 85 32
farmklin@sum.edu.pl

Rozprawa przedstawiona do recenzji zawiera 53 strony a jej układ jest typowy; składa się ona ze wstępu, wyodrębnionych założeń i celu pracy, opisu materiału i metod badawczych, wyników badań oraz dyskusji którą zamykają wnioski. Ponieważ rozprawa doktorska opiera się na cyklu publikacji naukowych, załączono zarówno pełne teksty tych prac jak i wszelkie oświadczenia współautorów co do ich udziału w poszczególnych badaniach. Rozprawę uzupełniają streszczenia w języku polskim oraz angielskim. W treści pracy Autorka powołuje się na 71 precyzyjnie dobranych pozycji piśmiennictwa, krajowych i zagranicznych, w tym niektórych źródeł internetowych. Rozprawa zawiera 2 ryciny i 9 tabel.

Obszarem badawczym mgr Magdaleny Wierzbik-Strońskiej jest działalność Wojewódzkiego Zespołu Pogotowia Ratunkowego w Katowicach zaś główne zagadnienie przedstawionej dysertacji to próba analizy statystycznej interwencji podejmowanych przez w/wym. Zespół w roku 2018.

Na wstępie Doktorantka przedstawia rys historyczny powstania systemów ratownictwa medycznego na świecie oraz na ziemiach polskich. W kolejnej części wstępu przybliży ewolucję tych jednostek aż do kształtu w jakim obecnie funkcjonuje polski system ratownictwa zgodnie z ustawą o Państwowym Ratownictwie Medycznym z 8 września 2006 roku. Co ważne, Autorka rozprawy podkreśla, że w poszczególnych krajach systemy

ratownictwa medycznego funkcjonują w nieco odmienny sposób, definiując przy tym na czym polega tzw. system anglo-amerykański i czym różni się on od systemu franko-germańskiego. Doktorantka odnosi do tych rozważań funkcjonowanie polskiego systemu, zwracając uwagę na pewne niuanse w zależności od tego, czy miejscem działania są rejony zurbanizowane czy te o przewadze gmin wiejskich. Doktorantka referuje pokrótce strukturę organizacyjną, rolę i charakter działania Zespołów Ratownictwa Medycznego w Polsce, finalnie koncentrując się na strukturze Wojewódzkiego Zespołu Ratownictwa Medycznego w Katowicach (WZRM).

W części metodycznej przedstawiono główny materiał badawczy jaki stanowiła dokumentacja medyczna udostępniona przez WZRM w Katowicach (karty zlecenia wyjazdu zespołu ratownictwa medycznego). Do analiz Doktorantka wykorzystwała łącznie 211548 anonimizowanych wcześniej kart, z których część, a dokładnie 9,47%, usunięto ze zbioru ze względu na niekompletne dane.

W rozdziale wyniki Pani magister Wierzbik-Strońska wykazuje analizy statystyczne dotyczące danych zawartych w kartach zlecenia wyjazdu ZRM. W ogólnym zarysie oceniane kryteria dotyczyły przyczyn interwencji wg Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób ICD10, charakteru podjętych decyzji ZRM po dotarciu na miejsce interwencji oraz okresu czasu, jaki upłynął od przyjęcia zgłoszenia przez dyspozytora medycznego w centrum powiadamiania ratunkowego do dotarcia zespołu na miejsce wezwania. W wyniku przeprowadzonych obliczeń Doktorantka przedstawiła interesujące wyniki dające pewien wgląd w charakter pracy Wojewódzkiego Zespołu Pogotowia Ratunkowego. Mimo że uzyskane wyniki nie są przedmiotem oceny, to jednak recenzent pragnie je krótko omówić jako przyczynek do dalszej dyskusji. I tak, w analizowanym okresie czasu najczęstszą przyczyną interwencji ze strony ZRM były „objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych gdzie indziej nie klasyfikowane”, z kolei najczęstszą decyzją podejmowaną na miejscu interwencji był transport na Szpitalny Oddział Ratunkowy (SOR). Średni czas dotarcia ekipy medycznej na miejsce wezwania był różny w zależności od tego, czy interwencja miała miejsce na terenach miejskich czy pozamiejskich i wynosił, odpowiednio, 7 min. 55 sek. i 10 min. i 11 sek.

Rozdział dyskusja obejmuje nieco ponad siedem stron rozprawy. Ze strony formalnej udział dyskusji w stosunku do pozostałych części rozprawy wydaje się poprawny, natomiast recenzent jest zdania że dostęp do tak dużej liczby danych jak i stosunkowo długi okres ich gromadzenia pozwala na wyciągnięcie dalej idących wniosków lub co najmniej na sformułowanie pewnych hipotez. I tak, na stronie 38 rozprawy Doktorantka sugeruje, że

stosunkowo niewielki udział chorób układu krążenia zaobserwowany w strukturze charakteru interwencji wynika z wysokiej świadomości mieszkańców regionu co do zakresu działania systemu ratownictwa medycznego powstałego z myślą o przypadkach nagłych, zagrażających życiu i zdrowiu. Należy się zastanowić czy pewną rolę, o ile nie zasadniczą, pełni stosunkowo mała odległość większości miejscowości regionu do Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych, co przy jednocześnie dobrym skomunikowaniu pozwala i skłania wręcz do samodzielnego dotarcia na SOR bez angażowania służb ratowniczych.

Na stronie 40 rozprawy Doktorantka porównuje uzyskane wyniki odnośnie czasu dojazdu ZRM na miejsce zdarzenia do wyników innych prac w tym zakresie. Wskazuje, że działanie WZPR w Katowicach w pełni mieści się w kryteriach określonych w Ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym z 8 września 2006 roku, które wynoszą dla terenów miejskich i pozamiejskich odpowiednio: 8 i 15 minut. Zdaniem recenzenta ponownie należy tutaj podkreślić specyficzny charakter regionu w którym funkcjonuje WZRM w Katowicach. W rzeczywistości obszary, w myśl ustawy określane jako „pozamiejskie”, czyli obejmujące miejscowości poniżej 10 000 mieszkańców, mają na Śląsku charakter raczej podmiejski, połączony siecią dróg o dobrej jakości. Z drugiej strony trzeba też mieć na uwadze, że wysokie zurbanizowanie obszaru i związane z tym natężenie ruchu, liczba parkujących pojazdów itp. może opóźniać dostęp ZRM do centrów dużych miast w regionie.

Zdaniem recenzenta i w nawiązaniu do powyższych uwag, dołączenie do rozprawy odpowiedniej mapy obrazującej obszar działania WZPR w Katowicach byłoby wysoce pożądane.

Doktorantka nie wspomina w żadnym miejscu o pewnym potencjale wyników swoich badań w kontekście pandemii COVID-19. W przedstawionej rozprawie doktorskiej analizowano dane z okresu od początku stycznia do końca grudnia 2018 roku, a więc w czasie przedpandemicznym, który, jak wiadomo, rozpoczął się pod koniec roku 2019. Stąd uzyskane i przedstawione w rozprawie dane statystyczne i obserwowane wtedy tendencje w funkcjonowaniu WZPR mogą być porównane z tymi z okresu pandemii i/lub okresu późniejszego. Wszelkie zmiany dotyczące np. charakteru interwencji, czasu dojazdu do miejsca zdarzenia, liczby zespołów ratownictwa medycznego, struktury organizacyjnej itd. powinny przedstawiać wysoki potencjał publikacyjny.

Ze strony formalnej rozprawa jest napisana bardzo starannie, Doktorantka zasadniczo uniknęła, powszechnych w tego typu pracach, błędów których źródłem jest automatyczna

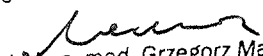
korekta tekstu. Niemniej jednak zauważono kilka nieścisłości, które należałoby poprawić. I tak, na stronie 15 Autorka rozprawy, przedstawiając rys historyczny rozwoju ratownictwa medycznego w Polsce wspomina o niechlubnym okresie polskiej historii, kiedy to po śmierci Józefa Stalina została na dwa lata zmieniona nazwa Katowic. Nazwę zmieniono wówczas na Stalinogród, a nie na Stalingrad jak jest to ujęte w rozprawie. Zdaniem recenzenta niezbyt czytelne jest przedstawienie obliczeń statystycznych w tabelach IV, VI oraz VIII. Można się jedynie domyślać o które wartości chodzi. Być może warto by zamieścić odpowiednie wyjaśnienie np. w opisie tabeli. Na stronie 38, wiersze 12-15 obejmują tekst niespójny składniowo, który wymaga przeredagowania.

Reasumując powyższe uwagi stwierdzam, że przysłana mi do oceny rozprawa doktorska została prawidłowo wykonana. Wnosi ona ważne informacje dotyczące funkcjonowania Zespołów Ratownictwa Medycznego w naszym regionie w czasie pozbawionym sytuacji szczególnych jak np. okres pandemii czy inne zdarzenia o charakterze masowym. Autorka zgromadziła dużą liczbę danych. Po starannym wykonaniu obliczeń przeprowadziła rzetelną dyskusję.

Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r., poz. 574 ze zm.).

**Mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Naukowej
Dyscypliny Nauki o Zdrowiu
Akademii Kaliskiej
im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego
wniosek o dopuszczenie
mgr Magdaleny Wierzbik-Strońskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.**

ADJUNKT BADAWCZO-DYDAKTYCZNY
Klinika Chorób Wewnętrznych i Farmakologii Klinicznej
Katedry Farmakologii
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

dr hab. n. med. Grzegorz Machnik

8.03.2023